

kerkBLAD

REMONSTRANTEN ROTTERDAM GELOOF BEGINT BIJ JOU jaargang 105 NUMMER 11 juli 2020

U BENT
WEER WELKOM,
WEL GRAAG
AANMELDEN PER
E-MAIL OF
TELEFOON!

THOMAS & ELAINE

V

Vlak voor de coronacrisis uitbrak, zaten we met een groep uit onze Gemeente in Israël. Natuurlijk bezochten

we de beroemde vindplaats van de Dode Zee-rollen, Qumran. In 1947 werd daar bij toeval een van de grootste archeologische vondsten van de twintigste eeuw gedaan. Wonderlijk genoeg werd iets eerder (1945) in het Egyptische Nag Hammadi een vergelijkbare vondst gedaan: die van 52 Koptische handschriften, waaronder het Thomasevangelie. De handschriften behoren tot de later als ketters beschouwde gnostieke stroming binnen het christendom (gnosis: verborgen inzicht). Net als bij de Dode Zee-rollen ontstond ook over de Egyptische vondst onenigheid.

Hoe oud waren de aan de Koptische teksten ten grondslag liggende Griekse bronnen precies? De Amerikaanse Elaine Pagels was een leven lang bij het onderzoek betrokken. In een interview ter gelegenheid van de verschijning van haar boek *Waarom religie blijft* benadrukt Pagels de enorme diversiteit binnen het vroege christendom, een diversiteit die zij positief waardeert.

Tekening: Titus van Hille

Neem het Thomasevangelie. Het bevat een aantal parabels die wij niet kennen uit het Nieuwe Testament. Logos 97 gaat bijvoorbeeld over een vrouw die een kruik vol meel draagt. Onderweg breekt het hengsel van de kruik en het meel stroomt achter haar rug de weg op. Ze merkt het pas als ze thuis is. Dan is de kruik leeg.

Ik moest bij die vrouw even denken aan Pagels zelf. Ze had in haar leven een aantal traumatische ervaringen en torst een rugzak vol verdriet mee. Alleen ..., loopt die zak ooit leeg? Vervolgens dacht ik aan het verglijden van de tijd. Voor je het weet, is de jou gegeven tijd voorbij, zonder dat je je daar bewust van bent. Wetenschappers houden het erop dat ook deze parabel iets wil zeggen over Gods koninkrijk. Maar wat precies? Misschien wel dat dat rijk stilletjes groeit, zonder dat wij daar iets van merken. Maar zeker is ook deze interpretatie niet. Dat is precies het spannende van die oude parabels. Wie wil, mag zich aan een eigen interpretatie wagen, graag zelfs. En ..., het christendom was pluriform en zal dat altijd blijven. Remonstranten voelen zich daar prima bij! ■

*Ze torst een rugzak
vol verdriet mee.
Alleen... loopt die zak
ooit leeg?*

Koen Holtzapffel

Kopij U kunt uw kopij voor dit kerkblad aanleveren uiterlijk maandag 3 augustus 2020 via kerkblad@remonstrantenrotterdam.nl
Verschijningsdatum vrijdag 14 augustus 2020

Redactie Tjaard Barnard, Titus van Hille, Martine van Liempt-van Houten.

Correctie Dolf van Wingerden.

Vormgeving Marjorie Specht, ontwerpkantoor.nl

Drukwerk Drukkerij G.B. 't Hooft bv.

Abonnement € 30 per jaar

Belangstellenden kunnen zich abonneren op Kerkblad Remonstranten Rotterdam. Opgave bij het kerkkantoor.

Kerkkantoor Museumpark 3, 3015 CB Rotterdam.

Voorlopig alleen bereikbaar via e-mail:

administratie@remonstrantenrotterdam.nl

Betalingen en giften Kerkelijke bijdragen kunt u overmaken op NL23 INGB 0000 1707 14 t.n.v. Remonstrantse Gemeente Rotterdam, o.v.v. 'bijdrage + jaartal'.

Bij bijzondere giften graag het doel vermelden.

Diaconale giften kunt u overmaken op

NL55 INGB 0000 2251 37 t.n.v. Diaconie Remonstrantse Gemeente Rotterdam o.v.v. het doel.

Adreswijzigingen Wij verzoeken u bij verhuizing een adreswijziging naar het kerkkantoor te zenden.

Vriendelijk dank voor uw medewerking.

Ziekenhuisopname Wanneer u bij opname in het ziekenhuis bezoek van de predikant wenst, vragen wij u de wijkpredikant daarvan in kennis te stellen.

Begrafenis en crematie Wanneer u dat wenst, spreken de predikanten bij een uitvaart of leiden zij een afscheidsdienst. Wilt u er aan denken pas de definitieve afspraken met de begrafenisondernemer te maken als u weet of uw predikant op dat moment ook kan?

Predikanten

Tjaard Barnard • Glasblazerij 42 • 2993 CM Barendrecht • 06 5882 0686

Koen Holtzapffel • Willem Nagellaan 23 • 3054 BV Rotterdam • 010 418 6913

Tijdens het studieverlof van Koen Holtzapffel neemt, indien nodig, Tjaard Barnard waar.

Contactpersonen Breda

Lex van Beek
vanbeek.alexander@gmail.com • 06 2727 6636
 Jennie van Dorp
jennievandorp@hetnet.nl • 06 2181 3858

Contactpersonen Rotterdam

Tjaard Barnard
barnard@remonstrantenrotterdam.nl • 06 5882 0686
 Koen Holtzapffel
holtzapffel@remonstrantenrotterdam.nl • 010 418 6913
 Sity Gerrits
sityg18@hetnet.nl • 010 456 4762

Vanaf de maand augustus kunt u weer op zondagmorgen om 10.30 uur onze kerkdienst bijwonen. Reserveren blijft echter

nodig en onderstaande maatregelen blijven van toepassing! Onderzocht wordt op welke wijze de diensten ook online te beluisteren zijn. Houdt u daarvoor onze website en Facebook in de gaten.

U bent van harte welkom, maar wij vragen u met het volgende rekening te houden:

- Blijf thuis als u klachten heeft!
- Aanmelden kan tot vrijdag 15.00 uur. Liefst per mail: administratie@remonstrantenrotterdam.nl of anders per telefoon (010 436 0543). Spreekt u gerust het antwoordapparaat in!
- Als u komt, zullen u vragen worden gesteld over uw gezondheid.
- In de kerk zullen de zitplaatsen zijn gemarkeerd en de looprichtingen aangegeven. Gelieve ook de aanwijzingen van vrijwilligers te volgen.
- Er wordt niet tijdens de dienst gecollecteerd, maar er zal bij de uitgang een schaal gereedstaan. De opbrengst wordt gelijkmatig verdeeld over de Remonstrantse Gemeente en het aangekondigde diaconale doel.
- Na afloop kunt u de kerk via de aangegeven uitgang verlaten. Gelieve niet voor de uitgang te blijven staan, maar ook daar tenminste 1,5 meter afstand te houden.

De komende weken vinden de volgende diensten in ons kerkgebouw plaats:

- 2 augustus: mw. ds. Henriette van Dunné
- 9 augustus: mr. André Meiresonne MA
- 16 augustus: ds. Jan Klijnsma
- 23 augustus: mw. ds. Carolien Gutteling-Sieverink
- 30 augustus: dr. Pieter Korbee

Alle diensten vinden plaats op zondag, aanvang 10.30 uur.

Langzaamaan begint het leven weer enigszins zijn normale gang te krijgen. Ook de kerkdiensten volgen. Hebben we

de afgelopen weken de kerkdiensten telkens op vrijdagavond gehouden – dan kon u zondagmorgen via YouTube de dienst meebeleven – vanaf augustus gaan we weer naar de zondagmorgen terug. Veel beperkingen blijven gelden. U leest daar elders over in dit blad.

Vanaf augustus stoppen we vooralsnog met de video-opnamen. Zij kosten relatief veel geld en verstoren de dienst een beetje, hoe sympathiek en aardig Marileen Driesprong het ook doet. We gaan proberen geluidsopnamen te maken. U hoort daar meer over.

De frequentie van het KerkBLAD zal worden verminderd. Het volgende nummer verschijnt nog over twee weken. Daarna zult u vier weken moeten wachten op uw lijfblad. Hoe een en ander daarna verder gaat, zal afhangen van de situatie rond het virus. We houden u op de hoogte.

Tjaard Barnard, Titus van Hille en Martine van Liempt-van Houten

AFWEZIG & SLUITING

Afwezigheid predikanten

Koen Holtzapffel is t/m 31 augustus afwezig in verband met studieverlof en vakantie. Tjaard Barnard is van 6 t/m 30 augustus met vakantie.

Sluiting Kerkkantoor

Het kerkkantoor is van 20 juli t/m 30 augustus gesloten. Via de voice-mail (010-4360543) hoort u welk nummer u uitsluitend in zeer dringende gevallen kunt bellen. Alléén voor reservering van een kerkdienst kunt u een e-mail sturen naar administratie@remonstrantenrotterdam.nl of eventueel een bericht inspreken.

GLASMOZAÏEKEN IN DE KERK (7) *De slang en het boek*

i

In de glasmozaïeken van Facchina worden de voorzichtigheid en de wijsheid uitgedrukt door de slang met het boek. Naast de drie goddelijke deugden, geloof, hoop en liefde, zijn er de vier zogenaamde kardinale deugden: voorzichtigheid/wijsheid (Prudentia), rechtvaardigheid (Justitia), standvastigheid (Fortitudo) en matigheid (Temperantia). In het begrip Prudentia worden wijsheid en voorzichtigheid als onlosmakelijk met elkaar verbonden beschouwd. De slang vindt zijn oorsprong in Matteüs 10:16, dat bij het mozaïek van de duif (aflevering 1 in KerkBLAD 5) al werd geciteerd, als Jezus bij de roeping en uitzending tegen de apostelen zegt: *'Zie, ik zend u als schapen midden onder de wolven; weest dan voorzichtig als slangen en argeloos als duiven.'* Zowel in het Oude als het Nieuwe Testament wordt verwezen naar het boek, waarin het verbond van God en mensen wordt beschreven en waaruit ook blijkt waardoor dit verbond wordt bewaard, dan wel bedreigd of verbroken kan worden. Wijsheid is hier geen hogere vorm van kennis of filosofie, maar bekendheid (vertrouwdheid) met de wegen van het Verbond, die in het Woord van God worden aangegeven. De voorzichtigheid van de slang behoedt de gelovige ervoor, de wegen van het Verbond kwijt te raken. In het Woord van God, het boek in het mozaïek, is deze prudentie terug te vinden. De voorstelling sluit mooi aan bij het mozaïek op de voorgevel van de kerk (ook van Facchina) dat de basis van onze geloofsgemeenschap weergeeft, met de engel die het Woord van God (het boek) omhooghoudt. ■

Titus van Hille,
met dank aan dr. Eric Cossee

Foto boven: Martine van Liempt-van Houten
Foto onder: Anton Doornhein

LEVEN MET DE CORONA-CRISIS

Vermijd drukke plekken

Tekening: Titus van Hille

'Liever niet, ze houden daar geen
anderhalve millimeter afstand'

DE OUDE KERK AAN DE VISSERSDIJK *Aquarellen Gerke Henkes (1897)*

Aan het einde van de 19de eeuw viel het besluit om de oude schuilkerk aan de Vissersdijk (nu staat daar de Markthal) te verlaten en een nieuwe kerk te bouwen, de kerk die we nu hebben. De bekende Rotterdamse kunstschilder Gerke Henkes (1844-1927) heeft in 1897 een reeks aquarellen gemaakt van de oude kerk. In de predikantskamer hangt een prachtige aquarel – aangeboden door het toenmalige College van Collectanten – van de kerk die wordt voorbereid voor een huwelijksdienst. Recentelijk kon ik op een veiling in de Verenigde Staten een andere aquarel uit die reeks aanschaffen. Hier zien we de kerk, een kwartslag gedraaid, in de richting van de kansel en het orgel. Wie meer wil weten over dit kerkgebouw, leze het artikel van Joke de Bijll Nachenius in de bundel *Arminianen in de Maasstad* of haar boekje *Schuilen in Waterstad*. ■

Tjaard Barnard

ACTIEF IN CORONATIJD *Doretthe Janssens*

Foto's: Simon van Bortel

*Het is vervelend
dat je tussen twee
lessen door alles moet
schoonmaken*

h

'Hoera, weer een concert!' roepen wij misschien wel uit als we weer naar De Doelen mogen of naar een andere muziekzaal of ander podium, niet meer alleen de radio of Stingray. Maar Doretthe Janssens roept dit uit als ze weer een concert heeft om voor te studeren. Voor haar, als speler op de traverso (dwarsfluit) in het barokorkest van de Nederlandse Bachvereniging, heeft het seizoen dit jaar helemaal stilgestaan.

'Dat was wel balen', vertelt Doretthe, want ze zou met de Bachvereniging voor het eerst op het Bachfestival in Leipzig gaan optreden! En in april was al een festival in Utrecht niet doorgestaan. Ze is docent aan het conservatorium van Utrecht en, u raadt het al, daar gingen de lessen en examens ook niet door. Gelukkig heeft Doretthe wel een modus gevonden om aan haar leerlingen les te geven, eerst via de laptop en nu weer in de lesruimte bij haar thuis: 'Natuurlijk wel met een scherm ertussen. Het is wel vervelend dat je tussen twee lessen door alles moet schoonmaken, dus het kost veel meer tijd, maar vrijwel alle leerlingen komen gelukkig weer en zo geef ik een groot deel van de zomer les.'

Gingen jullie nog wel even met vakantie? 'We zouden naar Frankrijk gaan naar twee oude familieleden die veel zorg nodig hebben en waar we altijd graag komen – zo hadden we hun zonen even kunnen ontlasten – maar dat risico vinden we toch te groot, met de hygiëne onderweg langs de Autoroute, heel jammer.' 'Ik heb wel repertoire gestudeerd, waar je in een gewoon seizoen vaak niet aan toekomt, maar het is goed om voor een echt concert te studeren, je hebt zo'n doel echt wel nodig.' Een echt concert? Doretthe organiseerde dat gewoon zelf, in haar woonplaats Bergschenhoek op 11 juli, en speelde voor veertig mensen vier stevige stukken uit de 18de eeuw, en die mensen hadden een mooie middag! ■

Titus van Hille, op bezoek bij Doretthe Janssens

MINI concerten

U kunt nog steeds genieten van alle mini-concerten. Regelmatig komt er een nieuw concert bij uit de vierde serie. Neem dus een kijkje op ons YouTube-kanaal! ■

PERSONALIA

overleden:

- De heer R.A. Fokma
- Mevrouw M.J. Stigter-Bakker

*Wij dragen hen op aan
Gods eeuwige liefde.*